

■ Finanční služby

Karty nebereme, banky nás odírají! Kolik stojí provoz platebního terminálu?

Adam Mašek
adam.masek@hn.cz

To, jakým způsobem lze platit v obchodech či restauracích – zda kartou nebo hotově – se stalo jedním z celospolečenských témat tohoto léta. Nápis na podnicích typu „Platba pouze v hotovosti“ anebo „Platba kartou možná jen od 900 korun“ iritovaly nejen návštěvníky karlovarského filmového festivalu, ale i ty, kdo vyrazili na dovolenou třeba do kempů. Debata byla natolik intenzivní, až vznikla iniciativa prosazující změnu zákona a zrovnoprávnění obou typů placení. Pokud by připravovaná novela prošla, hospodští, hoteliéři i další podnikatelé by měli povinnost přijímat ve svých provozovnách platební karty.

Největším argumentem těch, kteří odmítají akceptovat bezhotovostní platby, je, že z každé transakce odvádějí příliš vysoké poplatky provozovatelům platebních terminálů, bankám a také karetním společnostem. Jak vysoké ale tyto poplatky skutečně jsou? A opravdu může být pro některé podnikatele přijímání platebních karet natolik nevýhodné, že provoz raději zavrou? HN přináší odpovědi nejen na tyto otázky.

1. Kolik obchodníka stojí platba kartou

V první řadě si musí pořídit platební terminál. Jeho pronájem stojí v průměru necelých

300 korun měsíčně. Poplatky se pak průměrně pohybují zhruba v rozmezí 0,5–2 procenta z transakce. K tomu se ke každé karetní platbě připočítává ještě fixní poplatek ve výši několika korun. Data společnosti KB Smart Pay, předního poskytovatele platebních terminálů v Česku, ukazují, že vážený průměr poplatků z každé transakce je jedno procento a fixní poplatek dosahuje výše asi 50 haléřů. Pokud by tedy zákazník zaplatil za polední menu v běžné pražské restauraci klasickou debetní kartou 200 korun, hospodského by to stálo asi 2,5 koruny.

„To je pro mě akceptovatelný náklad za to, jak podstatným způsobem vylepším podmínky hostům. V roce 2023 již podstatně menší část z nich akceptuje, že jsou vyhnáni k bankomatu, který někdy v okolí není,“ říká restaurátor Luboš Kastner, který zároveň působí v Asociaci malých a středních podniků či v představenstvu Hospodářské komory.

Obdobný názor mají i renomovaní ekonomové, které HN oslovily. „Pokud je to s rentabilitou takového provozu až tak zlé, že tento náklad neunese, tak je to asi podnikání na hraně samotné existence. Celodenní tržbu v hotovosti je třeba ochraňovat, přepočítávat a nakonec odvézt do banky, kde se mimochodem znovu přepočítá. Předpokládám, že náklady budou oproti průměrnému poplatku za ka-

retní transakci spíše vyšší než naopak,“ uvádí Petr Dufek, hlavní ekonom banky Creditas.

2. Kdo si za terminál připlatí

Poplatky za jednotlivé transakce mohou být dokonce ještě nižší. Takové podmínky si ale dokážou vyjednat jen ti největší hráči na trhu, například obchodní řetězce typu Lidl, Tesco či Kaufland. „Poplatky jsou individuální, záleží na objemu plateb. Čím vyšší objem peněz, tím je cena nižší,“ přibližuje Ondřej Holoubek, mluvčí Global Payments, dalšího velkého poskytovatele platebních terminálů v zemi.

Zároveň ale mohou být i daleko vyšší. Například provozovatel malé prodejny s potravinami na maloměstě, kde se měsíční obrat oproti řetězcům pohybuje řádově v neporovnatelně nižších částkách, zaplatí z každé transakce mnohem vyšší poplatek. V takových případech může jít i o více než dvě procenta a fixní poplatek může dosahovat i tří korun. U zboží s nižšími cenami, třeba do sta korun, se mu takové platby příliš nevyplatí. I proto si tyto provozovatele nastavují platby kartou „od 100 korun“ a podobně. Na to přitom mají právo, jak HN informovaly nedávno.

3. Kdo komu a za co vlastně platí

Zmínovaný poplatek v průměrné výši jednoho procenta se skládá ze tří základních poplatků. Ty se rozdělují mezi aktéry, kteří do procesu plateb nějak zasahují. Prvním typem je mezi-bankovní poplatek, tzv. interchange fee. Ten si z transakce strhne banka, jež klientovi vydala kartu. Druhým typem je poplatek karetní společnosti (Visa nebo Mastercard), tzv. card scheme fee. Třetím typem je poplatek poskytovateli terminálu, tzv. acquirer fee (ten si z transakce navíc strhává i fixní částku v korunách). Výše všech těchto poplatků se pohybují v nižších desetinách procenta z transakce.

Poplatky poskytovatelů platebních terminálů a vydavatelů karet jsou pevně dané. U výše poplatků karetních společností pak rozhoduje mimo jiné to, jakými kartami zákazníci platí (běžné spotřebitelské jsou levnější než firemní apod.). Často se tak stává, že obchodník platí ve skutečnosti vyšší poplatky než ty, které jsou inzerovány v cenících.

Zvýšený poplatek karetních společností se následně promítne i do celkové výše poplatku. Do koncové ceny pro obchodníka může zvýšený náklad přenést třeba poskytovatel platebního terminálu. Karetní asociace dlouhodobě tvrdí, že celkové poplatky jsou v Česku průměrně nižší než v okolních státech.

4. Jaké typy karet jsou nejlevnější

Nejmenší poplatky obchodníci platí, pokud lidé používají debetní karty vydávané k běžným účtům v zemích EU. Zde se jeho celková výše nejčastěji pohybuje okolo zmiňovaného jednoho procenta (kreditní karty jsou jen nepatrně dražší).

Mnohem méně výhodné je pro obchodníka, pokud klient platí firemní kartou – například když jde řemeslník nakupovat do obchodu s nářadím. Zde se poplatek vyšplhá výrazně přes dvě procenta.

Nejdražší variantou jsou pak karty vydané mimo EU (spotřebitelské i firemní). U nich se výše poplatku může dostat i výrazně přes tři procenta. A mnohem dražší jsou i fixní poplatky, které mohou dosahovat pěti korun za transakci. Takový „byznys“ je nejméně výhodný pro provozovatele restaurací či obchodů v centrech velkých měst, které navštěvují turisté pocházející z Asie, USA a podobně.

5. Vyplatí se terminál v gastronomii?

Na tuto otázku zřejmě neexistuje univerzální odpověď, vždy záleží na typu provozu. Trendy ovšem hovoří poměrně jasně. Nejenže kontinuálně roste počet i objem transakcí, které banky zpracují bezhotovostně (k tomu výrazně přispěla epidemie koronaviru v Česku). I současné průzkumy ukazují, že lidé navštěvují – a současně se vracejí – spíše do restaurací, kde se dá platit kartami či jinými technologiemi, jako třeba aplikací Querko.

Data agentury Ipsos uvádějí, že pokud prodejce karty neakceptuje a kupující u sebe nemá dostatečnou hotovost, v 57 procentech případů obchod neuskuteční a odchází ke konkurenci. V průzkumu, který agentura provedla pro KB Smart Pay, pětina dotázaných uvedla, že u sebe hotovost už běžně vůbec nenosí. A pokud ano, tak jen pár stokorun.

Schéma poplatků z transakcí přes platební terminály (metoda MIF++)

Transakce ve výši 100 korun

z toho si strhne:

0,45 % banka, jež vydala platební kartu	0,20 % kartová asociace (Visa či Mastercard)
0,35 % poskytovatel platebního terminálu	0,50 % průměrný poplatek za zpracování kartové transakce (strhává si Visa nebo Mastercard)
1,50 Kč celkové náklady na transakci (v průměru): 1 procento + 0,5 Kč. Z transakce 100 Kč je poplatek 1,5 Kč.	300 Kč průměrný poplatek za servis terminálu měsíčně*

Pozn.: Podle dat společnosti KB Smart Pay se průměrná výše poplatků pohybuje mezi 0,5 až 2 procenty. Vážený průměr činí 1 procento. Konečná výše poplatku se odvíjí od počtu a objemu kartových transakcí u obchodníka – čím vyšší obrat, tím nižší poplatky.

Pozn.: Výše poplatku se též odvíjí od typu platební karty, kterou zákazník používá (debetní, kreditní, běžné spotřebitelské, firemní). Roli hraje také to, zda byly vydané v EU (u nich jsou poplatky nižší).

Kolik stojí obchodníka provoz platebního terminálu?

Dva typy poplatků, mezi kterými si může obchodník vybrat (pevný a MIF++).

1) Pevně daný poplatek (z jedné transakce)

	0	1,5	3,0	4,5	6,0	0	1,5	3,0	4,5	6,0	
Visa	Debetní spotřebitelské karty vydané v EU	0,59				Sazba v procentech	0,6				
	Kreditní spotřebitelské karty vydané v EU	0,69					Fixní poplatek v korunách	0,6			
	Ostatní karty vydané v EU (například firemní)	1,99									
Mastercard	Debetní spotřebitelské karty vydané v EU	0,69				0,8					
	Spotřebitelské karty Visa a MC vydané mimo EU	0,79				0,8					
	Jiné než spotřebitelské karty Visa a MC vydané mimo EU	1,89				0,8					
Kreditní spotřebitelské karty vydané v EU			2,17						5,0		
Ostatní karty vydané v EU			2,77						5,0		

Pozn.: Uvedená výše poplatků je orientační a není platná pro všechny obchodníky. Konečná výše poplatků je závislá na druhu platební karty, objemu plateb realizovaných prostřednictvím takové platební metody a počtu transakcí.

2) Poplatek v režimu MIF++*

	Mezibankovní poplatek (interchange fee)	Poplatek kartovým společnostem (card scheme fee)**	Poplatek poskytovateli platebního terminálu (acquirer fee) + fixní sazba v Kč	Poplatek celkem + fixní sazba v Kč	
Visa	Debetní spotřebitelské karty vydané v EU	0,2 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	0,86 % + 1 Kč
	Kreditní spotřebitelské karty vydané v EU	0,3 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	0,96 % + 1 Kč
	Ostatní karty vydané v EU	1,6 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	2,26 % + 1 Kč
	Platební karty vydané mimo EU	1,6 %	0,9 %	0,56 % + 1 Kč	3,06 % + 1 Kč
Mastercard	Debetní spotřebitelské karty vydané v EU	0,2 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	0,86 % + 1 Kč
	Kreditní spotřebitelské karty vydané v EU	0,3 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	0,96 % + 1 Kč
	Ostatní karty vydané v EU	1,6 %	0,1 %	0,56 % + 1 Kč	2,26 % + 1 Kč
	Platební karty vydané mimo EU	1,6 %	0,9 %	0,56 % + 1 Kč	3,06 % + 1 Kč

* Metoda MIF++ je v Česku mnohem více rozšířená.

** Procentuální sazba tohoto poplatku může být vyšší, například v závislosti na tom, jaký typ platební karty je použit a zda byla vydána v EU. V cenících poskytovatelů platebních terminálů je většinou uvedena nejnižší možná sazba. Pokud je sazba vyšší, je vyšší i celkový poplatek za transakci.

Zdroj: Comgate a další poskytovatelé platebních terminálů, KB Smart Pay, Visa